

SEKTÖREL
DİPLOMASİ
KANALLARI

KÜLTÜR ve SANAT DİPLOMASİSİ

Sektörel Diplomasi İnşası

TASAM

TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

www.tasam.org

STRATEJİK VİZYON BELGESİ

KÜLTÜR VE SANAT DİPLOMASİSİ

“Sektörel Diplomasi İnşası”

Kültür ve sanat, kamu diplomasinin en önemli unsurlarındandır. Kültürel diplomasi fikirlerin, yaşam tarzlarının, estetik anlayışlarının ve zevklerin paylaşımı yoluyla muhatap kitleleri etkileme olarak tanımlanabilir. Kültürel diplomasi, sadece toplumlar arasında karşılıklı iletişim vasıtası değil, aynı zamanda sosyal değişim ve dönüşümün de tetikleyicilerindedir. Kültür diplomasisi sonucunda ülkelerin saygınlığı artar ve tanıtımı en ekonomik yollardan gerçekleştirilir. Bu da turizm ve ihracat artışı gibi somut getiriler sağlar.

Kültür diplomasisi için iki temel unsurdan söz edilebilir. Bunlardan ilki oldukça damıtılmış ve gelişmiş bir kültürel birikimdir. İkincisi ise bu kültürel birikimin arkasında siyasi, askerî ve ekonomik anlamda bir sert güç birikiminin bulunmasıdır. Önemli olan bu iki unsurun uyumlu, orantısız biçimde işlevsellik kazanmasıdır.

Kültürel birikimin sert güç unsurları ile birlikte tüm dünyada etkili olmasının ilk ve çarpıcı örneklerinden biri 19. yüzyılda Fransız kültürünün tüm dünyada geniş bir etki alanına kavuşmasıdır. Bu dönemde Fransız yöneticiler böylesi bir etkiyi amaçlamamış olsalar bile, sert güç ile desteklenen Fransız kültürü, dönemin “ilerici” söylemlerinin de etkisi ile hızla yayılmış ve Fransa’nın uluslararası alandaki görünürlüğünü daha da belirgin hâle getirmiştir. Bu dönemde Fransızca konuşmak, Fransız ürünleri kullanmak, Fransa’yı ziyaret etmek hatta resmî kurumları Fransız usulüne göre tasarlamak moda haline gelmiştir.

İkinci Dünya Savaşı’nın ardından nükleer dehşet dengesine dayalı olarak gelişen iki kutuplu sistemde de Kapitalist ve Komünist ideolojiler yanında kültürel unsurların da önemli ölçüde etkili olduğu bir mücadele dönemi yaşanmıştır. Bu dönemde Hollywood, müzik sektörü, beslenme ve giyim kültürü gibi unsurların ideoloji ile birlikte uluslararası alanı karmaşık bir şekilde etkileyen unsurlara dönüştüğü görülmüştür.

Son dönemde ise genelde kamu diplomasisi, özelde kültür ve sanat diplomasisi uluslararası ilişkiler alanında daha fazla etkili olmaya başlamıştır. Bunun en temel nedeni demokrasinin uluslararası ilişkiler alanında yükselen norm haline gelmesidir. Demokrasi ile birlikte geniş halk kitlelerinin yönetimler ve dolayısıyla geleneksel dış politika mekanizmaları üzerindeki etkisi artmıştır. Bu da resmî dış politika süreçlerinde muhatap ülke halklarının ve kamuoylarının daha fazla dikkate alınmasını bir zaruret hâline getirmiştir.

Bilişim, iletişim ve ulaşım teknolojilerindeki gelişmelerin halklar arasındaki etkileşimi artırması da kültür ve sanat diplomasinin önemini daha önceki dönemlerle mukayese edilemeyecek şekilde artırmıştır.

Günümüzün güçlü ülkeleri dil, edebiyat, müzik, folklor, dizi ve sinema ürünleri, mutfak kültürü, moda gibi araçları kültürel diplomasi hedeflerini gerçekleştirmek üzere yaygın bir şekilde kullanmaktadırlar.

Bu noktada önemli olan tüm bu araçların bütünleşik bir çerçevede ve aynı istikamette bilinçli olarak ilerleyen politikaların anlamlı birer parçası hâline getirilebilmesidir. Aksi hâlde bir kulvarda ilerleyen çalışma diğer alanlardaki çalışma tarafından baltalanacak; kültür ve sanat diplomasisi alanında geliştirilen politikalar ve geliştirilen ürünler muhatap kitleler nezdinde kafa karışıklığı uyandırmaktan başka bir işlev üstlenemeyecektir.

Sanat dünyasında önde gelen kişilerden birer kültür diplomatı olarak istifade edilmelidir. Üstelik bu istifade bir ülkenin sadece kendi yetiştirdiği sanatçılarla sınırlı kalmamalıdır. Öteki ülkelerde yetişmiş ama bir ülkenin kültür ve sanat yönünden tanıtımı için faydalı işler yapmış ya da yapabilecek olan kişilerden de istifade edilmesi gerekir. Ülkelerin dış temsilciliklerinin sergiler, fuarlar ve sanat etkinliklerine katılımları veya bunları desteklemeleri de önemli ölçüde etkili olacaktır.

İnançlarla kültür diplomasisi arasında yakın ilişki bulunduğu gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır. Türk ve İslam kültürü bağlamında Türk dünyasında, İslami temsil bağlamında İslam dünyasında, Osmanlı kültürü bağlamında Osmanlı bakiyesi ülkelerde, semavi dinler bağlamında Hıristiyan ve Yahudi ülkelerde vb yürütülecek faaliyetler kültür diplomasisi açısından büyük önem taşımaktadır.

Kültürel diplomasiyi yürütmek için oluşturulan kurumların da dikkate alınması ve geliştirilmesi önemlidir. Son yıllarda ülkemiz tarafından veya öncülüğünde oluşturulan TİKA, Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, TÜRKSOY, Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlar British Council, Servantes Institute gibi etkileri dünyaca bilinen benzer kurumların birikimlerinden de yararlanarak, daha etkin hâle getirilmelidir.

Bu bağlamda **Sivil Global 2015-2023-2053** “Global Sivil Diplomasi İnşası Programı” kapsamında gerçekleştirilecek **Kültür ve Sanat Diplomasisi Çalışma**’nın uluslararası alanda işbirliği imkânlarının proaktif yaklaşımlarla geliştirilmesinde çok yönlü faydalar ve önemli katkılar sağlayacağını umuyoruz.

Ana Tema

“Sektörel Diplomasi İnşası”

Alt Temalar

Tarihsel Perspektif: Kültür, Sanat ve Diplomasi

İletişim, Ulaşım ve Kültür Diplomasisi

Devlet Dışı Aktörler, Sivil Toplum Kuruluşları ve Kültür Diplomasisi

Sanat Diplomatları

Kültür Diplomatları

Diplomaside Yeni Yaklaşımlar ve Kültür & Sanat Diplomasisi

Kültür Diplomasisinde Kurumlar:

- Yunus Emre Enstitüsü
- Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü
- TÜRKSOY
- Yeni Kurumsal Modeller

Kültür Diplomasisinde Kıta Avrupası ve ABD

Kültür Diplomasisinde Yükselen Güçler; Çin, Hindistan, Rusya, Brezilya vb.

Türkiye için Kültür ve Sanat Diplomasisi Perspektifleri;

- Uluslararası Sergiler, Müzeler
- Türkiye Yılları
- Sinema ve TV
- Referans Değerler Kurumlar Kişiler
- Tarihsel Kültür Mirasları İpek yolu vb